

Esport amb majúscules

RAMON BESA

Planes d'esport

Josep M. Planes

Proa

143 pàgines. 15 euros

La situació actual abona la tendència a recordar, i sovint a mitificar, determinats moments històrics, com ara el que va viure Catalunya a la dècada dels trenta. *Esport i ciutadania*, el subtítol de la revista *La Rambla*, que va fundar Josep Sunyol el 1930, ha estat, en aquest sentit, un concepte utilitzat últimament per diferents col·lectius a fi d'evocar el sentiment popular, republicà i nacionalista de l'època o simplement per idealitzar unes fites. Més enllà de consideracions polítiques, hi ha una certa coincidència en què l'esport i el periodisme, i la seva manera d'entendre'ls, van protagonitzar abans de la guerra civil uns anys d'una especial bonança per la seva productivitat i qualitat.

Així es desprèn dels interessants treballs de recuperació de la memòria històrica que n'han fet periodistes com Jordi Finestres, autor ara del pròleg de *Planes d'Esport*, de Josep Maria Planes, un llibre decisiu per contextualitzar la importància de la cultura esportiva catalana des de 1920 fins a 1936, quan l'educació física era part d'una formació integral, cultural, humana i ciutadana per desig de l'administració; hi havia una febril activitat esportiva i la premsa es modernitzava definitivament. L'esport esdevé un fenomen de masses, i figures com el ciclista Marià Cañardo, el boxador Josep Gironés i el futbolista Pepe Samitier són idolatrades mentre l'ascendent d'esports com el rugbi es reflecteix en la seva col·laboració en fundar la federació internacional.

Hi ha una notable demanda d'informació esportiva i els periodistes no només s'especialitzen sinó que les seves anàlisis més tècniques van acompanyades de cròniques literàries. "La meua feina consistirà a fer de turista literari", argumenta precisament Planes en la seva presentació com a enviat especial a la Volta a Catalunya de 1935 pel diari *La Publicitat*. Planes és un dels millors representants del gènere tant per la seva completa formació com per la seva capacitat descriptiva en uns mo-

Josep M. Planes. / ARXIU PERSONAL DE JORDI FINESTRES

ments en què s'imposa una premsa incisiva i creativa. El periodista, nascut a Manresa el 1907, toca totes les tecles perquè va exercir l'ofici en la seva versió més àmplia i els seus textos tenen una musicalitat deliciosa.

A vegades s'imposa la seva condició de corresponsal a París de *La Publicitat* i escriu sobre el que passa amb un to exquisit perquè pren una certa distància des del coneixement del que és proper a la situació. Hi han moments, en què exerceix la ironia del qui ha dirigit un setmanari satíric com *El Be Negre*. I en tant que responsable d'una revista com *Imatges* sap retratar els personatges amb facilitat. Planes no només sap mirar i explicar el que ha vist sinó que també practicarà el periodisme costumista i d'investigació i, per tant, sabrà dubtar i contrastar sense renunciar a les seves conviccions, com ara la seva crítica a la FAI, que li va costar la vida als 29 anys.

Admirador de Josep Maria de Sagarra, Planes va donar volada al periodisme esportiu amb un estil net, fresc, elegant i viu per la seva riquesa i naturalitat. Mai no té necessitat de forçar el llenguatge sinó que escriu amb tanta gràcia com rigorositat. Tot i que Ca-

ñardo és el fil conductor de les seves cròniques, i cada dia sabrem com li va la vida, el protagonista de l'etapa serà sempre diferent, de manera que al final de la Volta els lectors tindran una visió tan àmplia i variada dels participants com dels diferents pobles del recorregut, ja que entén la competició com la festa major ambulat del país. Detallista i colorista, Planes permet visualitzar i seguir la carrera en un moment en què no hi ha imatges en directe.

La cordialitat i la vitalitat s'imposen a l'èpica fàcil, a la tensió narrativa recurrent i a qualsevol complicitat que no sigui amb la prova. No s'adorna ni practica el populisme amb explicacions gratuïtes sinó que les seves descripcions són rotundes i punyents. Només serà transcendent quan es decideixi la cursa, mentre que resultarà agraït en les situacions banals i que requereixen imaginació. Fuig de l'oficialitat i la pedanteria, practica un subjectivisme objectivable i no es qüestiona la seva sinceritat. Planes interessa tant als seguidors dels esports com als que no ho són. Rellegir o descobrir els seus textos no només és un exercici divertit i saludable sinó una lliçó de periodisme, al menys per als redactors d'esports.